

ارزیابی و تحلیل امنیت و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آن در فضاهای عمومی شهر

(مورد مطالعه: پارک ساحلی یاسوج)

حسین حاتمی‌نژاد^۱، علی صابری^۲، مائده تیر^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۰۵

از صفحه ۸۷ تا ۱۱۶

پژوهشنامه جغرافیای انسانی

سال دهم، شماره سی‌وهشتم، تابستان ۱۴۰۱

چکیده

زمینه و هدف: امروزه با توجه به روند روزافزون رشد زندگی شهری، انسان‌ها نیاز بیش‌تری به ارتباط و همزیستی با طبیعت پیدا کرده‌اند. در این رابطه، پارک‌ها یکی از فضاهای عمومی مهم شهر محسوب می‌شوند که می‌توانند باعث این ارتباط و ایجاد آسایش خاطر انسان‌ها گشته و مدت‌زمانی انسان‌ها را فارغ از تلاطم زندگی شهری در محیطی آرام سکنا دهند. با توجه به اهمیت مسئله امنیت در فضاهای عمومی و پارک‌های شهری، هدف پژوهش حاضر، بررسی امنیت در پارک ساحلی یاسوج است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و بر اساس روش، توصیفی-تحلیلی است. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران (۳۳۵) نفر بود که به صورت تصادفی در میان شهروندان هدف توزیع شد. از نرم‌افزار «اس-پی‌اس‌اس» و آزمون‌های «همبستگی پیرسون»، «تی مستقل»، «تی تک‌نمونه‌ای» و آزمون «گرسیون چندگانه» برای ارزیابی میزان امنیت موجود در پارک ساحلی استفاده شد. همچنین از طریق تحلیل فضایی در «جی‌آی‌اس» تنوع کاربری‌های اطراف پارک بررسی شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد میزان امنیت در پارک ساحلی یاسوج وضعیت مطلوبی ندارد و همچنین بین دیدگاه زنان و مردان در خصوص امنیت پارک و شاخص‌های آن تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی ارتباط و همبستگی میان امنیت و هریک از شاخص‌های پژوهش نشان‌داد رابطه معنی‌دار و به هم پیوستگی بالایی میان آن‌ها برقرار است و متغیرهای بررسی شده در پژوهش بر میزان امنیت موجود در این پارک تأثیر قابل توجهی دارند. همچنین نتایج تحلیل فضایی نیز نشان‌داد فاصله زیاد کاربری‌ها از پارک موجب کاهش امکان نظارت و دید همگانی در این پارک، به خصوص در ساعات خاصی از شبانه‌روز و ضعف امنیت در آن شده است.

نتیجه‌گیری: نتایج کلی پژوهش نشان‌داد امنیت و مؤلفه‌های آن در پارک ساحلی یاسوج وضعیت مناسبی ندارند و اقدامات صورت گرفته در این زمینه نیز موفق نبوده است.

کلیدواژه‌ها: فضاهای عمومی، پارک‌های شهری، پارک ساحلی یاسوج، امنیت.

۱- دانشیار گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران، (نویسنده مسئول)، Hataminejad@ut.ac.ir

۲- کارشناس ارشد، جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۳- کارشناس ارشد، جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

بیان مسئله

یکی از مفاهیم مهم جدید در دنیای امروز و در بسیاری از مباحث سیاسی، اجتماعی و اقتصادی موضوع و مفهوم امنیت است (صیاد بیدهنی و همکاران، ۱۳۹۶، ص ۴۲۶). «امنیت»^۱ یکی از اساسی‌ترین نیازهای هر جامعه و به‌نوعی، یکی از مهم‌ترین مسائلی تلقی می‌شود که انسان با آن روبه‌روست که در سایه آن زندگی جریان می‌یابد و با فقدان آن، نبض هستی به‌کندی می‌گراید و در نبودش حیات می‌میرد (نویدنیا، ۱۳۸۹). در واقع امنیت یکی از موضوعات مهم مورد بحث در مسائل شهری است که به‌عنوان پیش‌نیازی برای ابقاء و ارتقاء رفاه و سلامت مردم در نظر گرفته می‌شود (رفیعیان و جعفری، ۱۳۹۹، ص ۱۴۰) و در ایجاد آرامش و سرزندگی در محیط شهری و به‌ارمغان آوردن احساس ایمنی در این فضاها نقش قابل‌توجهی دارد (نظم‌فر و همکاران، ۱۳۹۷، ص ۱۳۴). وجود امنیت آن‌قدر دارای اهمیت است که در صورت عدم وجود آن، زمینه برای وقوع جرائم مهیا و محیط‌های شهری آماج ناامنی شده و به‌تدریج به محیط‌های بی‌روح و خلوت تبدیل می‌شوند (لطفی و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۱۳۲). یکی از فضاهاهی که شاهد حضور پررنگ مردم و نمود فعالیت‌های فیزیکی آن‌ها در شهرهاست، فضاهاهی عمومی است. این فضاها، مکان‌هایی هستند که اقشار مختلف مردم در آن حضور می‌یابند و به‌نوعی به‌عموم شهروندان تعلق دارند و با حضور انسان و فعالیت‌های او معنا می‌یابند («ماکیلز»^۲، ۲۰۱۵، ص ۵). این فضاها متناسب با نیازهای مختلف افراد می‌توانند مفید و مطلوب یا مکان ایجاد ناهنجاری‌های اجتماعی باشند. به همین دلیل، وجود امنیت در این فضاها بسیار حائز اهمیت است. چراکه این مکان‌ها بستر تعاملات اجتماعی را تشکیل می‌دهند و در صورت انتقال احساس امنیت در کنار ارتقاء زندگی شهری، باعث ایجاد روابط اجتماعی قوی میان ساکنین شهر و ایجاد رضایت و مطلوبیت محیطی در شهروندان می‌شود (مؤیدی و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۱۵۹). یکی از فضاهاهی عمومی شهر که بسیار

1- Security.

2 - Machielse.

موردتوجه و اهمیت است، پارک‌های شهری است که به‌عنوان یکی از اجزاء بسیار مهم بدنه شهری، می‌توانند در القاء حس امنیت مؤثر شوند (جلالیان، ۱۳۹۹، ص ۵۹۹). عدم توجه به ساختار، موقعیت مکانی، نوع استفاده و زمینه‌ها و امکانات موجود پارک‌ها، می‌تواند باعث بروز مشکلاتی برای شهروندان شود. امروزه در سراسر جهان توجه به نیازهای شهروندان در محیط‌های شهری و همچنین، توجه به رفع مشکلات شهری، از جمله کاهش ناهنجاری‌ها و افزایش امنیت در فضاهای عمومی، از مهم‌ترین مسائلی است که همواره موردتوجه مدیران، برنامه‌ریزان و طراحان شهری قرار دارد (زیاری و همکاران، ۱۳۸۸، ص ۲۷). در همین زمینه و به‌طور مشخص در نگاه برنامه‌ریزان شهری، پارک‌ها به‌عنوان یکی از اجزاء بسیار مهم بدنه شهری قلمداد می‌شوند که عدم توجه به نیازهای آن‌ها برای تأمین آسایش شهروندان می‌تواند زمینه بروز اتفاق‌های ناخوشایندی را رقم بزند.

امروزه امنیت به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین مسائل موردنیاز در فضاهای عمومی قلمداد می‌شود. عدم توجه به این مفهوم می‌تواند زمینه‌ساز بروز ناامنی در محیط‌های شهری شود که نتیجه آن رغبت پایین شهروندان به استفاده از فضاهای عمومی شهری و بی‌روح شدن آن‌ها است. فضاهای بی‌روح زمینه را برای بروز ناامنی و برهم خوردن امنیت ساکنان فراهم می‌آورند. به همین روی لازم است که امنیت و تأثیر آن بر پویایی فضاهای عمومی شهری بیش‌تر موردتوجه قرار گیرد. در این راستا در پژوهش حاضر میزان امنیت در پارک ساحلی یاسوج و همچنین چرایی ضعف امنیت در این فضا بررسی و تحلیل شده است. پارک ساحلی یکی از پارک‌های مهم شهر یاسوج است که در ورودی شهر قرار دارد و با توجه به شرایط خاص محیطی و اجتماعی خود از جمله؛ کناره بودن از محیط مسکونی، عدم وجود پیاده راه‌های مناسب در اطراف آن و محصور بودن به‌وسیله رودخانه، فضای سبز و جاده و... در این پژوهش موردتوجه است تا بدین‌وسیله با بررسی میزان امنیت و دلایل بروز آن در این فضا، راهکارهای متناسب در راستای بهبود امنیت آن ارائه شود.

پیشینه پژوهش

پارک‌ها یکی از فضاهاى عمومى مهم شهر هستند که با هدف تأمین آسایش شهروندان تأسیس می‌شوند، ولی همواره اتفاقاتی باعث برهم خوردن نظم و ایجاد ناامنی در این فضاها می‌شود. این مسئله باعث شده است که مقاله‌ها، کتاب‌ها، پژوهش‌ها، هم‌اندیشی‌ها، پایان‌نامه‌ها و ... متعددی در این زمینه و برای حل این موضوع انجام شود که از آن جمله می‌توان به پژوهش‌های زیر اشاره کرد:

جلالیان (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی تأثیر عوامل کالبدی بوستان پلیس تهران پارس بر احساس امنیت شهروندان پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که شاخص‌های کالبدی در این پارک نامطلوب و میزان احساس امنیت شهروندان کم است. عنابستانی و حسینی (۱۳۹۷) در پژوهشی در مورد پارک‌های شهر مشهد به این نتیجه رسیدند که سطح امنیت پارک‌های مورد مطالعه با توسعه یافتگی منطقه آن‌ها رابطه مستقیمی دارد. علی آذر و محمدی بیرنگ (۱۳۹۷) در پژوهشی در شهر تبریز به این نتیجه رسیدند که هراندازه محیط پارک دارای پخش زمانی استفاده‌کنندگان باشد و کیفیت فیزیکی و قابلیت دید در این فضاها مناسب‌تر باشد، زنان با حس امنیت بیش‌تری از این فضاها استفاده می‌کنند. ابراهیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود به اهمیت مدیریت صحیح از طریق برنامه‌ریزی و طراحی محیطی مناسب و همچنین شناخت ویژگی‌های مکانی و شرایط محیطی در افزایش ایمنی پارک‌ها اشاره می‌کنند. زیاری و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود در شهر قم نتیجه گرفتند که بیش‌ترین احساس امنیت در فضاهاى عمومى شهر را منطقه (۴) و کم‌ترین میزان آن را هم منطقه (۲) دارد. «کالمز»^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نیز در پژوهشی به بررسی امنیت شهری از نگاه زنان پرداختند. در این پژوهش آن‌ها نتیجه گرفتند که ایمنی زنان در فضاهاى عمومى بسیار پیچیده است و میزان درک آن‌ها از امنیت، در نحوه استفاده از فضاهاى عمومى و نوع تعامل آن‌ها با این

1 - Kalms.

فضاها بسیار تعیین‌کننده و حائز اهمیت است. «تاندوگانا»^۱ و «ایلهان»^۲ (۲۰۱۶) در پژوهشی که داشتند، میزان ترس زنان از وقوع جرم را در فضاهای عمومی شهری، بررسی کردند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که میزان مشارکت زنان در عرصه‌های عمومی رابطه مستقیمی با میزان جرم و ناهنجاری‌های اجتماعی دارد. از این رو ترس زنان از جرم و جنایت، زندگی اجتماعی آن‌ها را محدود کرده و بر رفتارشان تأثیر می‌گذارد. «والرا»^۳ و «گواردیا»^۴ (۲۰۱۴) در پژوهشی احساس ناامنی و ترس از جرم در شهرهای با نرخ پایین جرم را بررسی کردند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که در محیط‌های شهری نقش جنبه‌های اجتماعی مهم‌تر از هر یک از جنبه‌های زیست‌محیطی و روانی است. «جین جیکوبز»^۵ (۱۹۶۱) نیز که یکی از اولین نظریه‌پردازان در حوزه امنیت تلقی می‌شود، در کتاب مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی به اهمیت وجود ساختمان‌های مسکونی و چشم‌های نظاره‌گر و تنوع فعالیت‌ها و عملکردهای محیطی برای جذب مردم و استفاده آن‌ها در ساعات مختلف برای کمک به حفظ امنیت محیطی اشاره کرد. وی بیان می‌دارد که هر اندازه چشم‌های ناظر بر خیابان بیش‌تر باشد، شهروندان رغبت بیش‌تری برای استفاده از فضاهای عمومی دارند و هرچه فضاهای عمومی در ساعات مختلف مورد استفاده قرار گیرند، امنیت شهروندان بیش‌تر می‌شود.

بررسی پیشینه پژوهش‌های مرتبط با پژوهش حاضر نشان‌دهنده جامعیت ابعاد بررسی‌شده در این پژوهش است. از تفاوت‌های این پژوهش با اغلب پژوهش‌های اشاره‌شده ضمن توجه به تفاوت‌های جنسیتی در بررسی میزان امنیت، توجه به آسیب‌های اجتماعی به‌عنوان یک شاخص مهم و تأثیرگذار در احساس امنیت شهروندان در فضاهای عمومی است که در اغلب پژوهش‌ها به آن پرداخته نشده است. همچنین از تفاوت‌های دیگر می‌توان به ترکیب شاخص‌های عمومی و فراگیر امنیت با شاخص‌ها و عوامل موجود در پارک

1 - Tandogan.

2 - Ilhan.

3 - Valera.

4 - Guardia.

5 - Jan Jacobs.

مورد مطالعه برای سنجش بهتر امنیت در این فضا اشاره کرد. به صورت کلی، پژوهش حاضر قصد دارد به بررسی رابطه مذکور با استفاده از دامنه گسترده‌ای از شاخص‌های مورد استفاده که اغلب پژوهش‌های مذکور از آن محروم هستند، بپردازد.

مبانی نظری

فضا، مجموعه‌ای از انسان‌ها، فعالیت‌ها، محیط طبیعی و محیط مصنوع و محصول نیروهای سیاسی، اقتصادی و ایدئولوژیکی است که به دنبال مرزبندی کردن، سامان دادن و کنترل فعالیت‌هایی هستند که در داخل و از طریق فضا اتفاق می‌افتند (عظیمی، ۱۳۹۶، ص ۲۷۶). این مفهوم در جغرافیا به عنوان بخشی از سطح زمین تلقی می‌شود که مورد استفاده انسان برای سکونت، بقا و زندگی اجتماعی است (غضنفری و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۴۵۴). همچنین فضای عمومی را، فضایی اجتماعی تعریف می‌کنند که باید همه شهروندان، بدون هزینه پولی مستقیم و فارغ از هویت اجتماعی، به طور مساوی از آن بهره‌مند شوند («سیکورسکا»^۱ و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۴۴). «فرانسیس تیبالدز»^۲ عرصه عمومی را تمام بخش‌های بافت شهری تعریف می‌کند که عموم مردم به آن دسترسی فیزیکی و بصری دارند (کاوش‌نیا و همکاران، ۱۳۹۶، ص ۱۵۹). از منظر او، عرصه‌های عمومی مهم‌ترین بخش از ساختار شهرک‌ها و شهرهای ما هستند، جایی که بیش‌ترین میزان از تماس و تعامل انسان‌ها در آن روی می‌دهد (رفعیان و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۳۶) و به گروه‌های مختلف مردم کمک می‌کند که بدون توجه به موقعیت اجتماعی، طبقه، شغل، قومیت، نژاد، جنسیت، سن و... با یکدیگر ارتباط برقرار کنند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۲۷). چنین فضاهایی عاری از مبادلات قدرت و هر نوع بی‌عدالتی، عرصه را برای مشارکت همگان فارغ از هر نوعی که باشند، مهیا می‌کند. این فضاها صحنه نمایش زندگی روزمره مردم است و در تقابل با فضاهای زندگی خصوصی قرار دارد (سعادت‌پور علویق و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۵۳۰).

1 - Sikorska.

2 - Francis Tibbalds.

با توجه به رشد روزافزون جمعیت شهری در تمام دنیا و به تبع آن افزایش معضلات و مسائل شهری، آسیب‌شناسی مسائل شهری و رشته‌هایی که مسائل و معضلات شهری را مورد مطالعه قرار می‌دهند، اهمیت فوق‌العاده‌ای پیدا می‌کنند. بر این اساس، قدمت و اهمیتی که شهر و شهرنشینی دارد، صاحبان قدرت و اندیشمندان همه قرون و اعصار را بر آن داشته تا بر جنبه‌های مختلف جسم و روح شهر درنگ کنند و بکوشند قانونمندی‌های زندگی شهری را دریابند و بر پایه یافته‌های خود به برنامه‌ریزی دست یابند (زیاری و همکاران، ۱۳۹۲، صص ۲۷-۲۸). در این میان فضای عمومی شهری به‌عنوان یکی از عرصه‌های تجلی رفتار انسان که قدمتی دیرینه در تاریخ برنامه‌ریزی شهری دارد، به فضای باز موجود در شهر اطلاق می‌شود که میان کالبد موجود در شهر قرار دارد و دسترسی به آن برای همه اعضای جامعه امکان‌پذیر است (لقمانی و همکاران، ۱۳۹۸، ص ۷۹) و به‌نوعی می‌توان گفت مهم‌ترین بخش شهرها و محیط‌های شهری بوده که در آن بیش‌ترین تماس، ارتباط و تعامل میان انسان‌ها رخ می‌دهد (کاغذلو و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۹۲). همچنین این فضا، به‌مثابه ساختاری کالبدی برای تعامل‌های اجتماعی که می‌تواند روابط اجتماعی را تسهیل کند یا مانع برقراری آن شود (حسینی و خوشدل، ۱۴۰۰، ص ۱۶۶)، پیونددهنده کارکردهای مختلف زندگی اجتماعی و مکانی برای تبادل افکار و اندیشه‌ها است (موحد و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۸۱)؛ و ویژگی اصلی آن، این است که زندگی جمعی، فرهنگ شهری و مباحث روزمره ما را بیان کرده و بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد؛ و در عین دارا بودن ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه، مکانی برای انواع فعالیت‌های شهری (استراحت، تماس اجتماعی، سرگرمی، گذران اوقات فراغت و...) و ضرورت‌های مترتب بر آن محسوب می‌شود (رفیعیان و سیفائی، ۱۳۸۴، ص ۳۶). یکی از فعالیت‌هایی که در فضای شهر رخ می‌دهد فعالیت‌های اجتماعی است (قلمبردزفولی و نقی‌زاده، ۱۳۹۳، ص ۱۶) که بسته به ویژگی‌های فضائی شهری، طیف گسترده‌ای از روابط متقابل افراد را دربرمی‌گیرد و بسیار اهمیت دارد. چراکه در فضاهای شهری که فاقد جنبه‌های لازم برای تقویت روابط اجتماعی هستند، تنها مقدار کمی از

فعالیت‌های شهری چون؛ ایستادن، نشستن، بازی کردن، راه رفتن و... امکان بروز پیدا می‌کند که بسته به شرایط افراد نیز متفاوت خواهد بود. در مقابل در فضاهای شهری که از این ابعاد غنی هستند، سطح و مقدار بالایی از فعالیت‌های اجتماعی شکل می‌گیرد («سان»^۱ و همکاران، ۲۰۲۰).

پارک‌ها یکی از فضاهای عمومی هستند که با توجه به موضوع پژوهش اهمیت بسیاری دارند. پارک‌ها در زندگی انسان اهمیت زیادی دارند و در مورد پارک‌های شهری باید توجه داشت که به‌عنوان یکی از انواع فضاهای شهری، نقش مهمی در ایجاد فرصت‌های (تفریحی) و عملکردهایی برای جمعیت‌های شهری بازی می‌کنند. همچنین آن‌ها نقش اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیک دارند و در یکپارچگی اجتماعی، ایجاد محیط مطلوب و به‌دوراز شلوغی‌های شهر به‌منظور آسایش شهروندان و نظایر آن مؤثر هستند (دانه‌کار و همکاران، ۱۳۹۲، ص ۴۲۶). یکی از موارد مورد بحث در فضاهای عمومی شهر و به‌خصوص پارک‌های شهری که ارتباط مستقیمی با فضا و کیفیت محیط شهری دارد، بحث امنیت است که نخستین بار در مفهوم عام آن، توسط «مازلو»^۲ مورد اشاره قرار گرفت. او اهمیت امنیت و ایمنی را بلافاصله پس از نیازهای فیزیولوژیکی انسان مطرح کرد (تاندونگا و همکاران، ۲۰۱۶، ص ۲۰۱۲). به‌صورت کلی واژه امنیت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است و آن را محصول برقراری نظم در جامعه قلمداد می‌کنند (سلطانی‌بهرام و همکاران، ۱۳۹۵، ص ۴۲). امنیت را می‌توان مترادف با در امان بودن، ایمنی، آرامش و آسودگی دانست که با ترس، بیم و هراس در تضاد کامل است (سقایی و شاهسواری، ۱۳۹۷، ص ۱۶۳). اهمیت این مفهوم تا آنجاست که در اعلامیه جهانی حقوق بشر به‌عنوان یکی از حقوق اجتماعی انسان بیان شده و هم‌ردیف آزادی قرار گرفته است (کاملی و عظمتی، ۱۴۰۰، ص ۲۴۸). وجود امنیت در محیط‌های شهری از اصول و الزامات اساسی کیفیت‌زندگی محسوب (صفایی پور و همکاران، ۱۳۹۴، ص ۶) و از مؤلفه‌های اصلی مؤثر بر کیفیت فضاهای

1 - Sun.

2 - Abraham Harold Maslow.

عمومی در شهرها تلقی می‌شود (آراسته و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۱۰۲) به‌گونه‌ای که نبود آن در بروز رفتارهای ناهنجار شهری تأثیرگذار است و سبب کاهش حضور شهروندان در فضاهای شهری و کاهش سرزندگی این فضاها می‌شود (افسری و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۲۳۲).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف، کاربردی است. این پژوهش در سال (۱۴۰۰) انجام گرفت و هدف اصلی آن، مطالعه و بررسی امنیت پارک ساحلی یاسوج از دیدگاه شهروندانی است که از آن استفاده می‌کنند. اطلاعات اولیه و مبانی نظری موضوع از طریق روش کتابخانه‌ای و به‌وسیله منابع مدون و معتبر جمع‌آوری شده است. بخش دیگر داده‌های موردنیاز نیز از طریق پیمایش میدانی (تکمیل پرسشنامه و مصاحبه) به دست آمده است. روایی پرسشنامه به‌وسیله (۵) نفر از متخصصان این حوزه تأیید شد. همچنین برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. با توجه به نتایج، ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده در این پژوهش برابر با (۰/۹۲۸) بود که نشان می‌دهد همبستگی درونی بین متغیرها بالاست و ضریب پایایی پرسشنامه در سطح مطلوب و قابل قبولی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش، شامل تمام افراد بالای (۱۵) سال شهر است که از این پارک استفاده می‌کنند. با توجه به نامشخص بودن این مقدار، تعداد (۳۳۵) پرسشنامه بر اساس مدل کوکران و به‌صورت تصادفی در میان شهروندان هدف پژوهش توزیع شد. با توجه به اینکه مقدار آماره «کولموگروف-اسمیرنوف»^۱ (۱/۲۸۵) در سطح معنی‌داری بیش‌تر از (۰/۰۵) معنی‌دار است، می‌توان نتیجه گرفت داده‌ها از توزیع نرمالی پیروی کرده‌اند. به همین خاطر برای آزمودن مؤلفه‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده شده است. بر این اساس برای تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه در نرم‌افزار «اس‌پی‌اس‌اس»، آزمون‌های آماری همچون «تی تک‌نمونه‌ای»، «تی مستقل»، «رگرسیون چندگانه» و

«همبستگی پیرسون» استفاده شد. همچنین برای بررسی وضعیت کاربری‌های پیرامونی پارک ساحلی نیز از نرم‌افزار «جی‌آی‌اس» استفاده شد. جدول شماره (۱) شاخص‌های پژوهش به همراه گویه‌های آن را نشان می‌دهد.

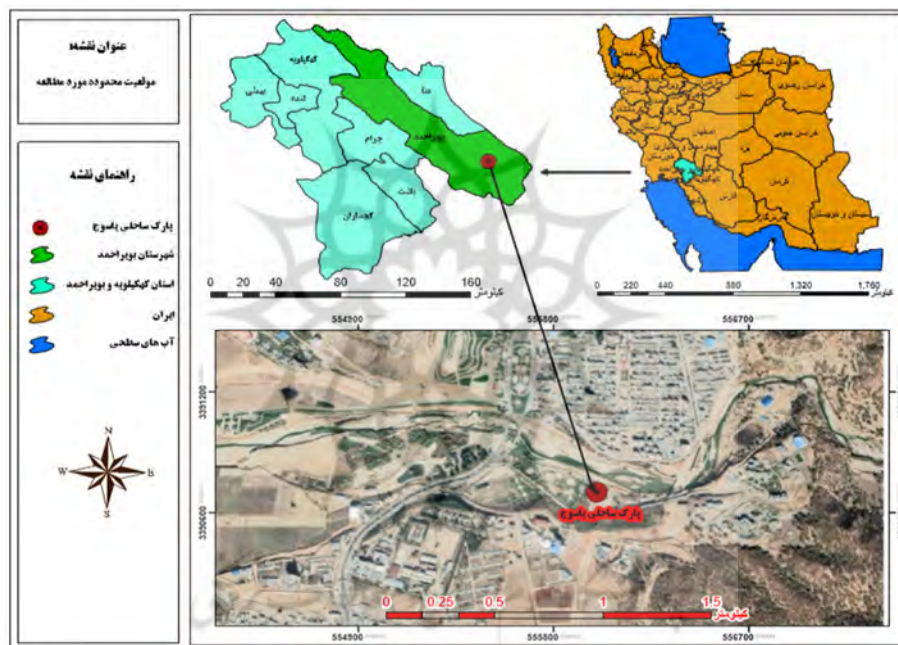
جدول شماره (۱). شاخص‌ها و متغیرهای پژوهش.

شاخص‌ها (ابعاد)	متغیر	میانگین	انحراف معیار
امنیت اجتماعی	حضور در ساعات مختلف شبانه‌روز، مراجعه به تنهایی، میزان احساس امنیت، میزان امنیت یا حضور تنها در پارک، هراس از رفتن به قسمت‌های خلوت پارک، احساس ناامنی هنگام پیاده‌روی در پارک، دسترسی شبانه بانوان، میزان استفاده بانوان در ساعات شبانه‌روز، امنیت فردی، تأمین امنیت توسط نگهبان و نیروی انتظامی، آسودگی روانی و ذهنی، نظارت اجتماعی، مزاحمت افراد ولگرد.	۲/۰۹	۰/۷۴۸
آسیب‌های اجتماعی	تخریب اموال عمومی، حضور افراد معتاد و ولگرد، توزیع و مصرف مواد مخدر، نزاع و درگیری، اخاذی و زورگیری، مزاحمت برای خانواده‌ها، دختران فراری و زنان خیابانی، تجربه شخصی رخدادهای جرم و سرقت، سروصدای دسته‌جمعی، صداهای ناهنجار، اخاذی و زورگیری، خوابیدن افراد بی‌سریانه.	۱/۷۳	۰/۶۸۲
ساختار کالبدی	نورپردازی مناسب و تأثیر بر کاهش جرم، تأثیر گوشه و کناره‌ها در وقوع جرم، نوع، طراحی و تراکم پوشش گیاهی در ارتکاب جرم، ایمن‌سازی وسایل، ورودی راه‌ها و محدوده‌های تفریحی پارک، ایمن‌سازی سطوح کف، تأثیر طراحی فضا بر میزان نظارت بر آن، ساختمان‌های متروکه، پایه‌های روشنایی و لامپ‌های سوخته، مناسب بودن پارکینگ، نبود اشیای اضافی، دسترسی آسان.	۱/۷۱	۰/۷۱۵

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

شهر یاسوج در موقعیت جغرافیایی (۳۰) درجه و (۲۸) دقیقه عرض شمالی و (۵۱) درجه و (۳۶) دقیقه طول شرقی قرار گرفته است (ذکاوت و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۲۰۳). وجود ارتفاع زیاد از سطح دریا (به‌طور نسبی برابر ۱۸۰۰ متر است) و اینکه با میانگین بارش (۸۳۴) میلی‌متری، یکی از پر بارش‌ترین شهرهای حوزه زاگرس قلمداد می‌شود (طرح توسعه و عمران شهر و حوزه نفوذ یاسوج، ۱۳۹۷، ص ۶)، باعث ایجاد شرایط مطلوب در این شهر گشته که پیامد

آن رشد جمعیت و افزایش چشمگیر شهرنشینی بدون برنامه در سال‌های اخیر بوده است. عدم توجه کافی به مدیریت شهری در کنار این عامل، در سال‌های اخیر بر کیفیت زندگی شهری و بروز حوادث و اتفاقات نامطلوب در فضاهای عمومی این شهر تأثیرگذار بوده است. به همین سبب در پژوهش حاضر، ارزیابی امنیت در پارک ساحلی یاسوج (که در سال ۱۳۹۰ با مساحت قریب بر ۱۴ هکتار احداث شده است) به علت شرایط خاص محیطی و اجتماعی خود مورد توجه است تا بدین وسیله با بررسی میزان امنیت و دلایل بروز آن در این فضا، راهکارهای متناسب در راستای بهبود امنیت در این فضا ارائه شود.

شکل شماره (۱). موقعیت منطقه مورد مطالعه در شهر یاسوج؛ منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

یافته‌ها

پرسشنامه حاضر به منظور بررسی میزان امنیت در پارک ساحلی یاسوج طراحی و از قسمت‌ها و بخش‌های متنوعی تشکیل شده است. در بخش ابتدایی این پرسشنامه به بررسی اطلاعات شخصی جامعه آماری از قبیل سن، تحصیلات،

شغل، درآمد و... آن‌ها پرداخته شده است. در بررسی صورت گرفته از جامعه آماری مشخص شد که میانگین سنی پاسخ‌دهندگان (۳۰) سال و رده سنی آن‌ها نیز از (۱۵ تا ۶۰) بوده است. (۴۴/۴) درصد از پاسخگویان در گروه سنی ۱۵ تا ۲۵، (۴۵/۲) درصد در گروه سنی (۲۶ تا ۳۶) سال، (۸/۸) درصد در سنین (۳۶ تا ۴۵) سال و (۱/۶) درصد نیز در سنین (۵۵) سال به بالا قرار داشتند. از نظر جنسیت نیز حدود (۶۸) درصد کسانی که از پارک استفاده می‌کنند، مردان و (۳۲) درصد آن‌ها را زنان تشکیل می‌دهند. از میان این جمعیت، از نظر تأهل، (۳۱/۶) درصد پاسخ‌دهندگان متأهل و (۶۸/۴) درصد نیز مجرد هستند. از نظر وضعیت اشتغال نیز (۱۵/۲) درصد پاسخ‌دهندگان در مشاغل آزاد، (۴۵/۶) درصد مشاغل دولتی و (۰/۸) درصد نیز در مشاغل خصوصی، مشغول به فعالیت بودند و همچنین (۳۲/۸) درصد از پاسخ‌دهندگان محصل و دانشجو، (۳/۲) درصد خانه‌دار و (۲/۴) درصد نیز در سایر مشاغل و فعالیت‌ها مشغول بودند. همچنین با توجه به آمار پرسشنامه مشخص شد که (۱۷/۲) درصد از پاسخگویان دارای مدرک دیپلم، (۱۴) درصد کاردانی، (۶۳/۲) درصد کارشناسی و (۵/۶) درصد نیز دارای مدارک کارشناسی ارشد و بالاتر هستند.

ارزیابی امنیت پارک ساحلی یاسوج از نظر کالبدی

آزمون «تی تک‌نمونه‌ای» زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که یک نمونه از جامعه وجود دارد و محقق بخواهد آن را با یک حالت معمول و استاندارد یا حتی یک عدد مورد انتظار مقایسه کند. به عبارت دیگر، وقتی محقق بخواهد میانگین یک متغیر را در پژوهش با یک میانگین تعیین شده مقایسه کند، از آزمون «تی تک‌نمونه‌ای» استفاده می‌کند. به همین دلیل برای بررسی امنیت در پارک ساحلی یاسوج از آزمون «تی تک‌نمونه‌ای» استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون «تی» در راستای بررسی وضعیت بعد کالبدی با سطح اطمینان (۹۹) درصد نشان می‌دهد که مقدار معنی‌داری همه شاخص‌ها کم‌تر از (۰/۰۵) است، که با توجه به میانگین پایین همه پرسش‌ها، و همچنین منفی بودن کرانه‌های بالا و پایین سطح اطمینان، نشان می‌دهد که وضعیت امنیت پارک ساحلی

یاسوج در این بعد مطلوب نیست. همچنین با توجه به اینکه پرسشنامه جمع‌آوری شده در طیف لیکرت (۱-۵) طراحی شده است، آزمون «تی» با فرض حد متوسط (مقدار ۳) در نظر گرفته شده است که طبق نتایج، میانگین همه مؤلفه‌های محاسبه شده برای بررسی بعد کالبدی امنیت کمتر از میانگین فرضی سطح متوسط است؛ که نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب این بعد از امنیت در این پارک است.

جدول شماره (۲). بررسی وضعیت شاخص‌های کالبدی امنیت در پارک ساحلی.

میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد	اختلاف میانگین	سطح معناداری	مقدار آماره t	میانگین	پرسش‌ها	میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد	
						حد پایین	حد بالا
-۰/۸	-۰/۹۶	-۰/۸۸۴	۰/۰۰۰	-۲۱/۸۸۱	۲/۱۲	تأثیر نورپردازی و روشنایی پارک در جلوگیری از وقوع جرم	
-۰/۸۶	-۱/۰۴	-۰/۹۴۹	۰/۰۰۰	-۲۰/۴۰۵	۲/۵	قابلیت رؤیت تابلوهای راهنما و هشداردهنده در روز و شب	
-۱/۵۵	-۱/۶۹	-۱/۶۱۸	۰/۰۰۰	-۴۴/۳۲۲	۱/۳۸	نوع، طراحی و تراکم درختان و درختچه‌ها	
-۱/۵۷	-۱/۷۱	-۱/۶۳۹	۰/۰۰۰	-۴۸/۵۸۷	۱/۳۶	وجود نور مناسب در محل تجهیزات پارک	
-۱/۴۳	-۱/۵۸	۱/۵۰۷	۰/۰۰۰	-۳۸/۴۷۸	۱/۴۹	ایمن‌سازی وسایل پارک	
-۱/۳۶	-۱/۵۲	-۱/۴۴۲	۰/۰۰۰	-۳۶/۹۲۲	۱/۵۶	وضعیت ورودی و راه‌های پارک از نظر فقدان موانع حرکتی	
-۱/۲۳	-۱/۴	-۱/۳۱۳	۰/۰۰۰	-۲۹/۶۱۴	۱/۶۹	ایمن‌سازی سطوح کف مسیرهای پارک در فصول مختلف	
-۰/۶۴	-۰/۸۲	-۰/۷۲۸	۰/۰۰۰	-۱۵/۸۵	۲/۷۲	نقش کیفیت طراحی پارک در احساس امنیت	
-۰/۹۷	-۱/۱۳	-۱/۰۵۱	۰/۰۰۰	-۲۵/۹۰۱	۱/۹۵	تأثیر طراحی پارک بر امکان افزایش نظارت	
-۱/۲۳	-۱/۳۹	-۱/۳۱	۰/۰۰۰	-۳۱/۹۹۴	۱/۶۹	دسترسی آسان معلولان و کودکان به نقاط مختلف پارک	
-۱/۵۴	-۱/۶۸	-۱/۶۱۲	۰/۰۰۰	-۴۵/۰۰۳	۱/۳۹	نبود اشیای اضافی در سطح پارک	
-۱/۰۱	۱/۱۹	-۱/۰۹۹	۰/۰۰۰	-۲۴/۷۸۸	۱/۹	وضعیت پارک از نظر مناسب بودن پارکینگ	
-۱/۵۲	-۱/۶۷	-۱/۵۹۴	۰/۰۰۰	-۴۴/۰۱	۱/۴۱	فقدان پایه‌های روشنایی خارج از سرویس یا لامپ‌های سوخته	
-۱/۲۴	-۱/۴۱	-۱/۳۲۵	۰/۰۰۰	-۳۰/۳۱	۱/۶۸	عدم وجود ساختمان‌های متروکه	
-۱/۲۱	۱/۳۷	-۱/۲۹	۰/۰۰۰	-۳۲/۷۱۸	۱/۷۱	میانگین کل	

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

ارزیابی احساس امنیت اجتماعی پارک ساحلی یاسوج

برای بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی در پارک مورد مطالعه از (۱۴) پرسش استفاده شد. محاسبات انجام شده (جدول شماره ۳) نشان می‌دهد که پرسش احساس ناامنی هنگام قدم زدن و پیاده‌روی با مقدار (۲/۴۹) و نگران شدن از رها گذاشتن وسایل شخصی با مقدار (۱/۳۹) به ترتیب دارای بیش‌ترین و کمترین میانگین در میان پرسش‌های این شاخص هستند. در

مجموع، میانگین همه مؤلفه‌های محاسبه‌شده برای بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی در پارک ساحلی یاسوج پایین‌تر از حد متوسط (۳) است. این نتایج گویای این مطلب است که پارک مورد مطالعه در زمینه احساس امنیت اجتماعی وضعیت مطلوبی ندارد.

جدول شماره (۳). بررسی نماگرهای احساس امنیت اجتماعی در پارک ساحلی.

میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد	اختلاف میانگین	سطح معناداری	مقدار آماره t	میانگین	پرسش‌ها
-۰/۸۶	-۰/۹۵۲	۰/۰۰۰	-۱۹/۹۳۸	۲/۰۵	امکان حضور در ساعات مختلف شبانه‌روز
-۰/۷۸	-۰/۸۶۹	۰/۰۰۰	-۱۸/۹۸۶	۲/۱۳	امکان مراجعه تنهایی به پارک
-۱/۵۳	-۱/۶۰۹	۰/۰۰۰	-۴۲/۳۱۴	۱/۳۹	نگران شدن از رهاگذاشتن وسایل شخصی
-۰/۱۶	-۰/۶۷۸	۰/۰۰۰	-۱۶/۳۰۸	۲/۳۲	احساس امنیت هنگام مراجعه تنهایی به پارک
-۰/۸۹	-۰/۹۷۹	۰/۰۰۰	-۲۱/۱۹۱	۲/۰۲	هراس از رفتن به قسمت‌های خلوت پارک
-۰/۴۳	-۰/۵۰۷	۰/۰۰۰	-۱۲/۸۷۸	۲/۴۹	احساس ناامنی هنگام قدم زدن و پیاده‌روی
-۰/۵۴	-۰/۶۱۸	۰/۰۰۰	-۱۵/۱۹۲	۲/۳۸	میزان استفاده بانوان از این پارک در طول شبانه‌روز
-۰/۱۶	-۰/۶۸۷	۰/۰۰۰	-۱۵/۴۸	۲/۳۱	وضعیت تأمین امنیت توسط نگهبانی و نیروی انتظامی
-۱/۳۳	-۱/۴۱۵	۰/۰۰۰	-۳۲/۵۸۸	۱/۵۹	میزان امنیت در صورت همراه داشتن اشیای قیمتی
-۱/۱۳	-۱/۲۱۲	۰/۰۰۰	-۲۷/۵۸۷	۱/۷۹	امکان استفاده خانم‌ها در ساعات شب
-۰/۷۵	-۰/۸۵۱	۰/۰۰۰	-۱۶/۸۱۱	۲/۱۵	احساس امنیت هنگام استفاده از سرویس بهداشتی
-۰/۱۶	-۰/۶۷۸	۰/۰۰۰	-۱۶/۳۰۸	۲/۳۲	عدم مزاحمت افراد ولگرد و مزاحم
-۰/۷۷	-۰/۸۸۱	۰/۰۰۰	-۱۵/۳۷۶	۲/۱۲	میزان رضایت از نظارت اجتماعی
-۰/۵۷	-۰/۶۶۷	۰/۰۰۰	-۱۳/۳۹۸	۲/۳۳	میزان آسودگی روانی و ذهنی در پارک
-۰/۷۳	-۰/۹۸	۰/۰۰۰	-۲۳/۳۰۸	۲/۰۹	میانگین کل

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

ارزیابی امنیت پارک ساحلی یاسوج از نظر وجود آسیب‌های اجتماعی

برای بررسی آسیب‌های اجتماعی در پارک ساحلی یاسوج از (۱۲) پرسش استفاده شده است. یافته‌های تحلیل نشان می‌دهد که به لحاظ آماری، سطح معنی‌داری همه پرسش‌ها کمتر از (۰/۰۵) است. همچنین با توجه به اینکه آزمون تی با فرض حد متوسط (مقدار ۳) در نظر گرفته شده است، طبق نتایج (جدول شماره ۴)، به غیر از پرسش ناراضی بودن از آثار سوء صداهای ناهنجار در پارک، میانگین سایر پرسش‌های محاسبه‌شده کمتر از میانگین فرضی سطح

متوسط است، که نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب پارک ساحلی در زمینه توجه به آسیب‌های اجتماعی است.^۱

جدول شماره (۴). بررسی نماگرهای آسیب‌های اجتماعی در پارک ساحلی یاسوج.

میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد	اختلاف میانگین	سطح معناداری	مقدار آماره t	میانگین	پرسش‌ها	میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد	
						حد بالا	حد پایین
-۰/۸۹	-۱/۰۷	-۰/۹۷۹	۰/۰۰۰	-۲۱/۲۸۱	۲/۰۲	مشاهده تخریب اموال عمومی	
-۱/۲۹	-۱/۴۵	-۱/۳۷	۰/۰۰۰	-۳۵/۱۴۱	۱/۶۳	حضور افراد کم حجاب و بدون پوشش	
-۱/۵۶	-۱/۶۹	-۱/۶۲۴	۰/۰۰۰	-۴۹/۰۵۶	۱/۳۸	رابطه آزاد دختر و پسر در سطح پارک	
-۱/۳۹	-۱/۵۵	-۱/۴۷۲	۰/۰۰۰	-۳۵/۹۵۲	۱/۵۳	حضور افراد معتاد و ولگرد	
-۱/۵۳	-۱/۶۶	-۱/۵۹۴	۰/۰۰۰	-۴۶/۶۲۴	۱/۴۱	استفاده از قلبان در پارک	
-۱/۴۳	-۱/۵۷	-۱/۵۰۴	۰/۰۰۰	-۴۱/۹۷۵	۱/۵	درگیری لفظی و فیزیکی در سطح پارک	
-۱/۵۶	-۱/۷۱	-۱/۶۳۶	۰/۰۰۰	-۴۳/۰۴۸	۱/۳۶	میزان خوابیدن افراد بی‌سرپناه در پارک	
-۱/۶۳	-۱/۷۵	-۱/۶۹	۰/۰۰۰	-۵۵/۴۹۴	۱/۳۱	میزان اخاذی و زورگیری در پارک	
-۰/۷۸	-۰/۹۷	-۰/۸۷۵	۰/۰۰۰	-۱۸/۳۵	۲/۱۳	ایجاد مزاحمت برای خانواده‌ها	
۰/۴۴	۰/۲۲	۰/۳۲۸	۰/۰۰۰	۵/۷۷۴	۳/۳۳	ناراضی بودن از آثار سوء صداهاى ناهنجار در پارک	
-۱/۰۲	-۱/۱۷	-۱/۰۹۹	۰/۰۰۰	-۲۹/۰۷۲	۱/۹	وقوع نزاع‌های دسته‌جمعی	
-۱/۶۶	-۱/۷۷	-۱/۷۱۶	۰/۰۰۰	-۵۹/۱۹۹	۱/۲۸	میزان سروصدا به‌صورت دسته‌جمعی	
-۱/۲۶	-۱/۳۸	-۱/۳۲۳	۰/۰۰۰	-۳۶/۷۳۹	۱/۷۳	میانگین کل	

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

مقایسه میزان احساس امنیت در بین زنان و مردان

با توجه به اینکه هدف بررسی احساس امنیت در پارک ساحلی با توجه به جنسیت است و با توجه به پارامتریک بودن داده‌ها، از آزمون «پارامتریک تی» با دو نمونه مستقل استفاده شد. اولین مرحله در تفسیر نتایج این آزمون، بیان برابری یا عدم برابری واریانس نمرات در بین دو گروه بررسی شده است. برای این منظور از آزمون «لوین» استفاده شد. در این آزمون اگر سطح معنی‌داری از (۰/۰۵) بزرگ‌تر، از نتایج ردیف اول استفاده می‌کنیم که فرض برابری واریانس دو گروه را می‌پذیرد؛ اما چنانچه سطح معنی‌داری کوچک‌تر از (۰/۰۵) باشد، در آن صورت باید از نتایج ردیف دوم استفاده شود که فرض عدم برابری

۱- با توجه به بار منفی پرسش ناراضی بودن از آثار سوء صداهاى ناهنجار در پارک، میانگین بالای آن نشان از نارضایتی بالا از این پرسش است.

واریانس‌ها برای دو گروه را می‌پذیرد. همان‌طور که در جدول شماره (۵) ملاحظه شد، سطح معناداری آزمون «لوین» کوچک‌تر از (۰/۰۵) است، بنابراین واریانس‌های دو جامعه (زن و مرد) برابر نیستند و برای مقایسه میانگین‌ها از اطلاعات مربوط به نابرابری واریانس‌ها در آزمون «تی مستقل» (سطر دوم آزمون تی) استفاده شده است.

جدول شماره (۵). نتایج آزمون «لوین» تفاوت برای مشخص کردن تحلیل سطر اول یا سطر دوم آزمون مستقل.

Sig	F
۰/۴۱۰	۳/۸۵

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

نتایج آزمون در ارتباط با مقایسه میزان احساس امنیت در بین زنان و مردان در پارک ساحلی نشان داد که آماره «تی» (۶/۹۹۳) از مقدار $\pm(۱/۹۶)$ بزرگ‌تر و سطح معناداری نیز از (۰/۰۵) کوچک‌تر است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین دیدگاه زن و مرد در خصوص امنیت پارک و شاخص‌های آن تفاوت معناداری وجود دارد (جدول شماره ۶).

جدول شماره (۶). مقایسه میانگین شاخص‌های امنیت در پارک ساحلی یاسوج بر اساس جنسیت.

جنسیت	میانگین	انحراف استاندارد	T	Sig	اختلاف میانگین	میزان اختلاف در سطح اطمینان ۹۵ درصد
						حد پایین / حد بالا
مرد	۲/۶۸	۰/۸۰۶	۶/۹۹۳	۰/۰۰۰	۰/۷۲۵	۰/۵۲۱ / ۰/۹۲۹
زن	۱/۹۶	۰/۹۵۵				

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

بررسی رابطه امنیت و مؤلفه‌های پژوهش

با توجه به اهمیت امنیت در پارک‌های شهری، در این قسمت به بررسی تأثیر سه بعد کالبدی، آسیب‌های اجتماعی و همچنین احساس امنیت اجتماعی بر میزان امنیت موجود در پارک ساحلی یاسوج پرداخته شد. برای بررسی این مهم، از آزمون «رگرسیون خطی چندگانه» استفاده شده است. در «رگرسیون خطی چندگانه» هدف بررسی یک متغیر وابسته و تغییرات آن (امنیت) از

طریق چند متغیر مستقل (آسیب‌های اجتماعی، کالبدی و احساس امنیت اجتماعی) است. بر اساس جدول شماره (۷)، مقدار ضریب تعدیل شده برابر با (۰/۸۵۴) است که نشان می‌دهد (۸۵/۴) درصد از کل تغییرات متغیر وابسته امنیت در پارک ساحلی یاسوج وابسته به سه متغیر مستقل ذکر شده در این معادله است؛ بنابراین، بقیه این تغییرات (۱۴/۶ درصد) تحت تأثیر متغیرهای خارج از مدل است.

جدول شماره (۷). آماره تعیین رگرسیون میان شاخص سرزندگی و امنیت.

Model	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تبیین (R Square)	ضریب تعیین تصحیح شده (Adjusted R Square)	خطای معیار (Std. Error of the Estimate)
امنیت	۰/۹۲۵	۰/۸۵۵	۰/۸۵۴	۰/۲۴۷۷۰

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

با توجه به جدول شماره (۸) معنی‌داری مقدار به دست آمده $F(۶۵۱,۳۱۹)$ در سطح خطای کوچک‌تر از (۰/۰۵)، نشان می‌دهد که مدل رگرسیونی پژوهش مرکب از (۳) متغیر مستقل و یک متغیر وابسته (امنیت) مدل خوبی بوده و متغیرهای مستقل به خوبی توانسته‌اند تغییرات متغیر وابسته امنیت را تبیین و پیش‌بینی کنند.

جدول شماره (۸). تحلیل واریانس رگرسیون خطی.

مدل	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	کمیت F	معنی‌داری (Sig)
۱	اثر رگرسیونی	۱۱۹/۸۸۸	۳	۳۹/۹۶۳	۶۵۱/۳۱۹	۰/۰۰۰
	باقیمانده	۲۰/۳۰۹	۳۳۱	۰/۶۱۰		
	کل	۱۴۰/۱۹۷	۳۳۴			

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

با توجه به نتایج جدول شماره (۹)، ضریب «رگرسیون استاندارد شده» برای متغیرهای احساس امنیت اجتماعی، وضعیت کالبدی و آسیب‌های اجتماعی (۰/۱۸۰، ۰/۳۹۵ و ۰/۴۸۷)، در سطح خطای کوچک‌تر از (۰/۰۱) معنی‌دار است؛ بنابراین با توجه به نتایج کلی این آزمون می‌توان نتیجه گرفت متغیرهای

مستقل بر میزان امنیت در پارک ساحلی یاسوج مؤثرند؛ یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در (۳) متغیر احساس امنیت اجتماعی، وضعیت کالبدی و آسیب‌های اجتماعی، میزان امنیت شهروندان در پارک ساحلی یاسوج به مقدار (۰/۱۸۰)، (۰/۳۹۵) و (۰/۴۸۷) انحراف استاندارد افزایش می‌یابد؛ بنابراین، هرچقدر شرایط پارک ساحلی از نظر متغیرهای مستقل ذکر شده مطلوب‌تر باشد، شهروندان احساس امنیت بالاتری دارند و با امنیت خاطر بالاتر از این پارک استفاده می‌کنند و برعکس این مسئله نیز صدق می‌کند.

جدول شماره (۹). آماره‌های مدل رگرسیونی.

سطح معنی‌داری (Sig)	T	ضرایب		نام متغیر
		ضرایب استاندارد شده Beta	غیر استاندارد خطا معیار B	
۰/۰۰۰	-۵/۹۸۸	-	۰/۰۴۴	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۶/۷۳۰	۰/۱۸۰	۰/۰۲۵	احساس امنیت اجتماعی
۰/۰۰۰	۱۳/۹۸۱	۰/۳۹۵	۰/۰۳۲	وضعیت کالبدی
۰/۰۰۰	۱۶/۱۴۹	۰/۴۸۷	۰/۰۲۹	آسیب‌های اجتماعی

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

با توجه به جدول شماره (۹) مقدار «تی» بزرگ‌تر از (۱/۹۶) و معنی‌داری کوچک‌تر از (۰/۰۵) است. این امر بیان‌کننده تأثیر معنی‌دار (۳) متغیر مستقل پژوهش بر میزان امنیت است.

پس از بررسی معنی‌داری رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته امنیت، برای اینکه مشخص شود متغیرهای مستقل پژوهش تا چه اندازه توان پیش‌بینی متغیر وابسته امنیت در پارک ساحلی یاسوج را دارند، به بررسی دقیق‌تر این میزان ارتباط و همبستگی و همچنین بررسی تأثیر جداگانه هر یک از متغیرهای پژوهش بر میزان امنیت از طریق آزمون «هم‌بستگی پیرسون» پرداخته شد. در این آزمون اگر ضریب معناداری بیش‌تر از (۰/۰۵) باشد، نشان‌دهنده نبود معنا و ارتباط میان متغیرها و اگر ضریب معناداری کم‌تر از (۰/۰۵) باشد، نشان‌دهنده ارتباط معنادار میان متغیرهای پژوهش است. نتایج

جدول شماره (۱۰) نشان می‌دهد آسیب‌های اجتماعی با مقدار همبستگی (۰/۸۵۲)، بیش‌ترین میزان همبستگی و احساس امنیت اجتماعی با همبستگی (۰/۶۶۷) کم‌ترین میزان همبستگی را با احساس امنیت ساکنان در سطح محله دارد. به صورت کلی، نتایج به دست آمده حاکی از همبستگی بالا بین میزان امنیت با هر یک از متغیرهای پژوهش است، که نشان‌دهنده تأثیر زیاد این متغیرها و موضوعات مرتبط با هر کدام از آن‌ها در وضعیت موجود امنیت در این پارک است.

جدول شماره (۱۰). ضریب همبستگی پیرسون میان شاخص‌های پژوهش.

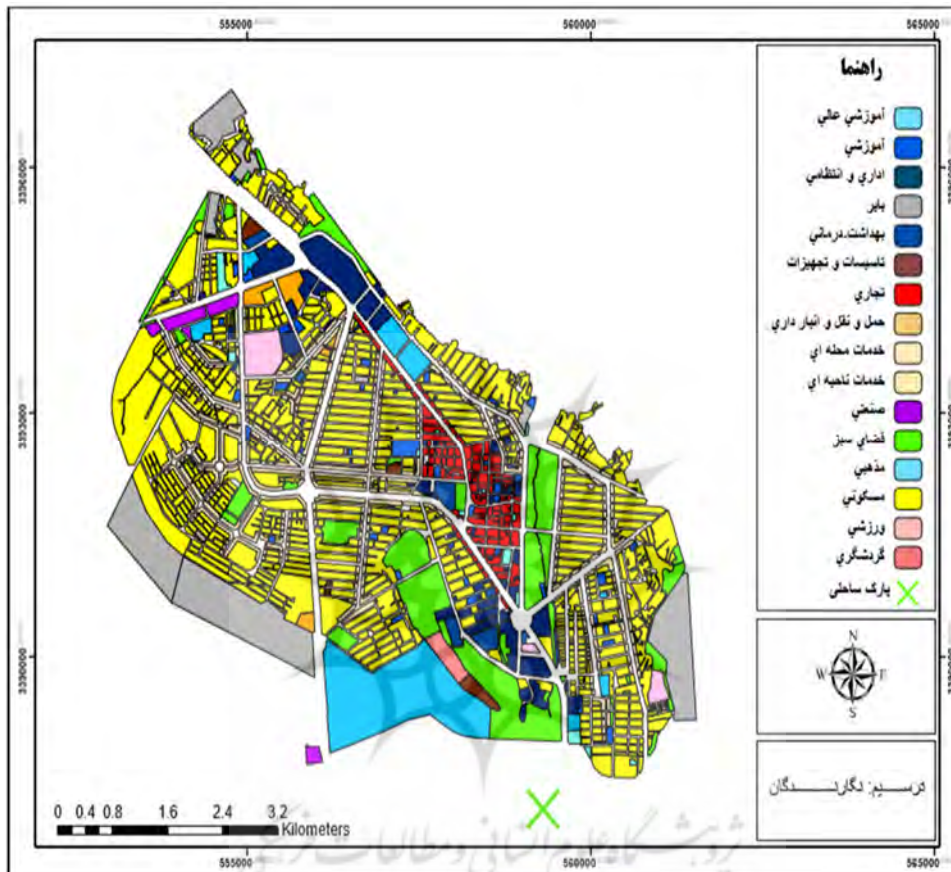
متغیر	همبستگی پیرسون با امنیت	سطح معنی‌داری (R)	تعداد	تأیید یا رد
آسیب‌های اجتماعی	۰/۸۵۲	۰/۰۰۰	۳۳۵	تأیید
کالبدی	۰/۸۰۶	۰/۰۰۰	۳۳۵	تأیید
احساس امنیت اجتماعی	۰/۶۶۷	۰/۰۰۰	۳۳۵	تأیید

منبع. یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰.

وضعیت پارک ساحلی در ارتباط با تنوع کاربری‌های درونی و پیرامونی

با توجه به نقش غیرقابل‌انکار کاربری‌های شهری در میزان امنیت فضاهای عمومی، در کنار بررسی وضعیت امنیت در پارک ساحلی یاسوج، به بررسی میزان امنیت این فضا با توجه به تنوع کاربری‌های اطراف نیز پرداخته شد. مکان‌های در معرض نظارت همگانی به واسطه نظارت افراد مختلف در ساعات متفاوت شبانه‌روز، دارای امنیت بیش‌تری نسبت به مکان‌های بدون نظارت و دید همگانی هستند. البته میزان امنیت مکان‌های دارای نظارت و دید همگانی تا حد زیادی به نوع کاربری‌های اطراف نیز بستگی دارد. به‌طور کلی کاربری‌های تجاری در طول روز امنیت بیش‌تری را فراهم می‌آورند و در مقابل پس از تعطیلی این کاربری‌ها در طی ساعاتی خاص، میزان امنیت در این مناطق به دلیل کم شدن جمعیت کاهش می‌یابد. در مقابل عموماً کاربری‌های مسکونی نظارت و دید همگانی را در تمامی ساعات شبانه‌روز فراهم می‌آورند. با توجه به مشاهدات میدانی و تحلیل‌های فضایی از کاربری‌های اطراف پارک ساحلی، عمده کاربری‌های اطراف آن مسکونی است، اما به واسطه فاصله نسبتاً زیاد

پارک تا این کاربری‌ها، عملاً امکان نظارت و دید همگانی در این پارک خصوصاً در ساعات خاصی از شبانه‌روز، کاهش یافته و به دنبال آن امنیت پارک کم شده است (شکل شماره ۲).

شکل شماره (۲). وضعیت فعلی کاربری‌های پیرامون پارک ساحلی یاسوج.

نتیجه‌گیری

امنیت امروزه یکی از ارکان مهم زندگی، با هدف حفظ سلامت انسانی و ایجاد اسبابی برای آسایش و آرامش در جوامع مختلف محسوب می‌شود. نبود امنیت در فضاهای عمومی شهری، این فضاها را از کارکرد اصلی خود یعنی ایجاد فضاهایی برای آسایش و آرامش شهروندان، دور می‌کند و به تدریج با ایجاد فضاهای خالی و دور از نظارت اجتماعی زمینه را برای رفتارهای ناپایمن و بزهکارانه فراهم می‌آورد. با توجه به اهمیت مفهوم امنیت و نقش آن در ایجاد سرزندگی در فضاهای عمومی شهری، هدف پژوهش حاضر ارزیابی و تحلیل امنیت و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آن در پارک ساحلی یاسوج است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد میزان امنیت در این پارک از نظر شهروندان در سطح پایینی قرار دارد. به‌گونه‌ای که میانگین سه متغیر بررسی‌شده پژوهش، یعنی احساس امنیت اجتماعی، کالبدی و آسیب‌های اجتماعی در این پارک به ترتیب با مقدار (۲/۰۵)، (۱/۷۱) و (۱/۷۳)، پایین‌تر از میانگین مفروض (عدد ۳) است که نشان‌دهنده امنیت پایین پارک ساحلی یاسوج است. نبود دید مناسب به پارک به خصوص از طرف شمال با توجه به محدودیت ایجادشده توسط رودخانه بشار و همچنین انبوهی فضای سبز موجود بعد از رودخانه، وجود کاربری‌های غیرمسکونی و عموماً دارای ساعات مشخص فعالیت، نامناسب و ناامن بودن قسمت‌های انتهایی پارک با توجه به مشکلات نورپردازی و کف‌سازی نامناسب و گهگاه عدم کف‌سازی (قسمت‌های شرق پارک منتهی به انتهای شرقی و شمال شرقی)، به هم‌ریختگی محیطی به خاطر وجود ساختمان‌های متروکه و وجود گوشه‌های مخفی و غیره از جمله عوامل مهم در پایین بودن امنیت پارک ساحلی هستند که نقش مهمی در احساس ناامنی و دلهره شهروندان دارند و در صورت عدم برنامه‌ریزی کالبدی مناسب و تداوم وضع موجود و همچنین نبود مراقبت و نظارت کافی، می‌توانند فرصت‌های جرم و رفتارهای خشونت‌آمیز و کاهش امنیت را نیز فراهم آورند. در این رابطه وجود سرزندگی و تعاملات گسترده اجتماعی و همچنین استفاده از نورپردازی‌های مناسب در محیط‌های گوناگون پارک، تنوع‌دهی به کاربری‌ها و توجه به مکان‌یابی مناسب آن‌ها در

محیط‌های گوناگون پارک می‌تواند قدرت دید و نظارت اجتماعی بیش‌تری در فضای پارک ایجاد کند. همچنین با توجه به نتایج پژوهش بین میانگین احساس امنیت مردان و زنان تفاوت معناداری وجود دارد و در واقع میزان احساس امنیت در مردان با (۲/۶۸) درصد از میانگین احساس امنیت زنان با (۱/۹۶) درصد بیش‌تر است. نتایج آزمون «همبستگی پیرسون» نیز نشان می‌دهد که میان میزان امنیت در پارک با متغیرهایی احساس امنیت اجتماعی، کالبدی و آسیب‌های اجتماعی رابطه معناداری برقرار است که نشان‌دهنده تأثیر زیاد این متغیرها و موضوعات مرتبط با هر کدام از آن‌ها در وضعیت موجود امنیت در این پارک است. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش محمدی و خان محمدی (۱۳۹۶)، جلالیان (۱۳۹۹)، رحیمی و همکاران (۱۳۹۹)، بهرامی و همکاران (۱۳۹۶)، نظم‌فر و همکاران (۱۳۹۷)، ابراهیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، ابراهیم‌زاده و روستا (۱۳۹۴)، صادقی و همکاران (۱۳۹۵)، آذر و بیرنگ (۱۳۹۷) و مجیدی‌خامنه و همکاران (۱۳۹۹) در زمینه پایین بودن امنیت در فضاهای مورد مطالعه، با پژوهش لطفی و همکاران (۱۳۹۴) و پورموسوی و همکاران (۱۳۹۴) در زمینه پایین بودن میانگین مؤلفه‌های کالبدی و همچنین با پژوهش زیاری و همکاران (۱۳۹۲) و پوراحمد و همکاران (۱۳۹۲) در زمینه تفاوت میزان امنیت در بین زنان و مردان همسو و مرتبط است.

به صورت کلی و با توجه به تمامی یافته‌ها و نتایج این پژوهش، میانگین شاخص‌های امنیت در پارک ساحلی شهر یاسوج پایین‌تر از حد انتظار است؛ و با توجه به اینکه مدت‌زمان و نوع استفاده شهروندان از پارک مذکور تا حد زیادی به میزان امنیت این پارک بستگی دارد، در نتیجه این عوامل، میزان استفاده از پارک به خصوص برای گروه‌های سنی خاص و همچنین زنان تا حد زیادی محدود شده و میزان رغبت شهروندان به استفاده از این پارک به علت پایین بودن شاخص امنیت بسیار کمتر از حد استاندارد است؛ اما در مجموع، با توجه به مطالعات میدانی و نتایج حاصل از مصاحبه، مجموعه عوامل زیر را می‌توان به عنوان مهم‌ترین عوامل ناامنی پارک دانست: ضعف در نظارت کافی از طرف گشت‌های پلیس و همچنین نبود کانکس پلیس در پارک، کمبود

زیرساخت‌های رفاهی و امنیتی، وجود اختلافات قومی در شهر یاسوج، وسعت زیاد پارک و وجود نقاط کور و مخفی فراوان در پارک، نورپردازی ضعیف به‌خصوص در کنج‌ها و گوشه‌های مخفی پارک، در حاشیه قرارگرفتن پارک و عدم امکان نظارت همگانی، فاصله زیاد پارک از سایر کاربری‌ها، نبود کاربری شبانه در داخل و یا اطراف پارک و ضعف در نظارت ارگان‌های مسئول.

پیشنهادها

- با توجه به وقوع حوادث بسیار که باعث اخلال در امنیت پارک می‌شود، و همچنین با توجه به وجود فضاهای ناامن و دارای رؤیت بصری ضعیف و گاهی فاقد رؤیت بصری در پارک، حضور مستمر گشت‌های پلیس در سطح پارک به‌خصوص شب‌ها می‌تواند در کنترل و کاهش رفتارهای پرخطر و جرم در سطح پارک ساحلی مؤثر باشد.
- با توجه به وجود گوشه‌های مخفی زیاد و دور از دید ناظران در پارک و عدم روشنایی مناسب در بسیاری از مناطق آن از جمله قسمت شمال‌شرق کنار رودخانه و همچنین جنوب‌شرق منتهی به بیمارستان امام سجاده، نصب دوربین مداربسته و پایش مستمر آن‌ها توسط نیروی انتظامی می‌تواند تا حدود زیادی مانع از بروز جرم و نزاع و مزاحمت‌ها شود.
- احیاء یا پاک‌سازی ساختمان‌های متروکه و مخروبه که با توجه به مکان‌یابی نامناسب و بدون استفاده ماندن، می‌توانند به‌عنوان کانون‌های نزاع، درگیری، تجمع افراد معتاد و غیره به کار گرفته شوند. این مناطق در قسمت‌های شرق و جنوب‌شرق و همچنین قسمت‌های بسیاری از شمال پارک منتهی به رودخانه بشار دیده می‌شود.
- با توجه به نقش و وظیفه خطیر پلیس امنیت اجتماعی در زمینه مقابله درست با رفتارهای خلاف امنیت و کاهش چنین اتفاقاتی، و با توجه به ظرفیت بالایی که برای کارهای پژوهشی به‌منظور علت‌یابی این امور در اختیار دارد، استفاده از این ظرفیت برای بررسی علمی دلایل ناامنی و

افزایش جرائم، نوع جرائم، سنین وقوع جرم و مکان‌یابی جرائم در پارک ساحلی و محیط‌های منتهی به آن می‌تواند در کاهش ناامنی در این فضا راهگشا باشد.

– با توجه به نارضایتی بالای استفاده‌کنندگان این فضا از آسیب‌های اجتماعی و اذعان به این معضل، استفاده از نقش پر رنگ معاونت فرهنگی و اجتماعی فراجا در زمینه مشاوره‌های فردی و گروهی در پارک و با گروه‌های آسیب و همچنین برگزاری دوره‌های مرتبط می‌تواند در کاهش رفتارهای نامناسب و کاهش آسیب‌های اجتماعی در پارک مؤثر باشد.

منابع

- ابراهیم‌زاده، عیسی؛ ملکی، سعید؛ حاتمی، داوود (۱۳۹۳). ارزیابی وضعیت ایمنی در پارک‌های شهری (نمونه موردی: پارک‌های شهر ایذه). مجله پژوهش و برنامه‌ریزی، ۵ (۱۹)، صص ۵۷-۷۲. موجود در آدرس: <https://doi.org/20.1001.1.22285229.1393.5.19.4.7>.
- افسری، رسول؛ بهزادفر، مصطفی؛ خیرالدین، رضا (۱۴۰۰). تبیین فرایند شکل‌گیری و تکامل امنیت فضایی در سکونتگاه‌های غیررسمی (مطالعه موردی: شهرهای ایرانی). مجله پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۹ (۱)، صص ۲۳۱-۲۶۵. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2021.318349.1452>.
- آذر، علی؛ محمدی‌بیرنگ، مهدیه (۱۳۹۷). تحلیل احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی با تأکید بر پارک‌های شهر تبریز. فصلنامه پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری، ۱۰ (۲)، صص ۲۷-۴۰. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.30473/grup.2020.7076>.
- آراسته، مجتبی؛ پورحسن‌زاده، محمدحسین؛ علیزاده، رضا (۱۳۹۹). مطلوبیت‌سنجی امنیت فضاهای عمومی شهری جهت حضورپذیری زنان (نمونه موردی: منطقه ۱ شهر تهران). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۶۴، صص ۹۷-۱۲۲. موجود در آدرس: http://sss.jrl.police.ir/article_94995.html
- بهرامی، فریبا؛ مستوفی‌الممالکی، رضا؛ سرائی، محمدحسین (۱۳۹۶). تبیین نقش شاخص‌های کالبدی در راستای ارتقاء امنیت شهروندان با رویکرد C. P.T.E.D (مطالعه موردی: بافت فرسوده محله زینبیه اصفهان). جغرافیا و توسعه فضای شهری، ۴ (۱)، صص ۱-۲۱. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22067/gusd.v4i1.25811>.
- پوراحمد، احمد؛ مهدی، علی؛ مهدیان، معصومه (۱۳۹۲). امنیت شهری؛ فضاهای عمومی. بررسی و سنجش سطح امنیت پارک‌های شهری (مطالعه موردی: منطقه ۲ شهر قم). پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۲ (۱)، صص ۱-۲۴. موجود در آدرس: <https://doi.org/20.1001.1.23221453.1392.2.1.1.5>
- پورموسوی، موسی؛ سالاری‌سردری، فرضعلی؛ علی‌زاده، دانا؛ بیرانوندزاده، مریم؛ شاهینی‌فر، مصطفی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر ساختار فیزیکی-کالبدی فضاهای شهری بر امنیت محیطی (مطالعه موردی: منطقه ثامن شهر مشهد). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۷ (۳)، صص ۴۶۳-۴۷۶. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22059/jhgr.2015.51256>

- جلالیان، اسحاق (۱۳۹۹). بررسی تأثیر عوامل کالبدی بوستان پلیس بر احساس امنیت شهروندان (مطالعه موردی: بوستان پلیس تهران پارس). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۸ (۳)، صص ۵۹۷-۶۱۲.
<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2020.294256.1206>
- جیکوبز، جین (۱۳۹۸). مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی. ترجمه حمیدرضا پارسی و آرزو افلاطونی. تهران: دانشگاه تهران (نشر اثر اصلی: ۱۹۶۱). موجود در آدرس:
<https://press.ut.ac.ir/?kw=%D9%85%D8%B1%DA%AF+%D9%88+%D8%B2%D9%86%D8%AF%DA%AF%DB%8C&search=>
- حسینی، هادی؛ خوشدل، فاطمه (۱۴۰۰). بررسی سرمایه اجتماعی در بافت‌های شهری ارگانیک و برنامه‌ریزی‌شده (مطالعه موردی: لار قدیم و لار جدید). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۹ (۱)، صص ۱۸۷-۱۶۵. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2021.310165.1364>
- دانه‌کار، افشین؛ عزیزی‌جلیلیان، منا؛ منصوری، فرزانه؛ روحی، مریم (۱۳۹۲). شاخص‌های کلیدی برای مدیریت پایدار پارک‌های شهری (مطالعه نمونه: پارک‌های شهر کرج). مجله محیط‌زیست طبیعی و منابع طبیعی ایران، ۶۷ (۴)، صص ۴۲۵-۴۳۳. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.22059/jne.2014.53071>
- ذکاوت، سینا؛ رضایی، محمدرضا؛ پیام، حاتم (۱۳۹۹). ارتقاء سرزندگی در فضاهای شهری با تأکید بر رویکرد ساماندهی منظرشهری (مطالعه موردی: شهر یاسوج). آمایش محیط، شماره ۵۰، صص ۱۹۷-۲۱۵. موجود در آدرس:
https://ebtp.malayer.iau.ir/article_678518.html
- رحیمی، حجت‌الله؛ کریمخانی، اکرم؛ حاتمی، انیسه (۱۳۹۹). تبیین نقش پیکربندی فضا بر نحوه ادراک امنیت محیطی در بافت تاریخی شهر یزد. پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۸ (۳)، صص ۶۳۱-۶۵۰. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2020.302071.1283>
- رفیعیان، مجتبی؛ تقوایی، علی‌اکبر؛ خادمی، مسعود؛ علی‌پور، روجا (۱۳۹۱). بررسی تطبیقی رویکردهای سنجش کیفیت در طراحی فضاهای عمومی شهری. نشریه معماری و شهرسازی ایران، ۳ (۱)، صص ۳۵-۴۳. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.30475/isau.2013.61953>
- رفیعیان، مجتبی؛ جعفری، ساغر (۱۳۹۹). سنجش رضایتمندی زنان از کیفیت فضاهای عمومی انحصاری با تأکید بر حس ایمنی (نمونه مطالعاتی: پارک بوستان مادران، شهر جدید اندیشه، تهران). پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۹ (۱)، صص ۱۳۳-۱۵۸. موجود در آدرس:

<https://doi.org/10.22108/srsp.2020.112335.1283>

– رفیعیان، مجتبی؛ سیفائی، مهسا (۱۳۸۴). فضاهای عمومی شهری؛ بازنگری و ارزیابی کیفی. نشریه هنرهای زیبا، ۲۳ (۲۳)، صص ۳۵-۴۲. موجود در آدرس:

https://journals.ut.ac.ir/article_10712.html

– زیاری، کرامت‌الله؛ مهدی‌نژاد، حافظ؛ پرهیز، فریاد (۱۳۸۸). مبانی و تکنیک‌های برنامه‌ریزی شهری. چاپهار: انتشارات دانشگاه بین‌المللی چابهار.

– زیاری، کرامت‌الله؛ مهدی، علی؛ مهدیان، معصومه (۱۳۹۲). تحلیلی بر امنیت فضاهای عمومی شهر (مورد مطالعه: پارک‌های مناطق چهارده‌گانه شهرداری قم). مجله آمایش فضا، ۳ (۷)، صص ۲۵-۵۱. موجود در آدرس:

http://gps.gu.ac.ir/article_5382.html

– سعادت‌پور علویق، رضا؛ بیگ‌بابایی، بشیر؛ حسین‌زاده دلیر، کریم (۱۴۰۰). تبیین مدیریت یکپارچه شهری در رفاه و امنیت شهری (مطالعه موردی: کلانشهر تبریز). فصلنامه نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۱۳ (۲)، صص ۵۲۷-۵۴۲. موجود در آدرس:

https://geography.garmsar.iau.ir/article_680542.html

– سقایی، محسن؛ شاهسواری، محمودرضا (۱۳۹۷). بررسی نقش ساماندهی فضاهای شهری بر امنیت اجتماعی زنان (مورد مطالعه: منطقه ۳ اصفهان). فصلنامه جغرافیا و توسعه، ۱۶ (۵۳)، صص ۱۵۹-۱۷۴. موجود در آدرس:

<https://doi.org/10.22111/gdij.2018.4152>

– سلطانی‌بهرام، سعید؛ دانش، لیلا؛ علی‌نژاد، رقیه (۱۳۹۵). مطالعه نقش پیشگیری انتظامی از جرم بر احساس امنیت شهروندان تبریزی. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناسی، ۸ (۲۹)، صص ۳۹-۵۶. موجود در آدرس:

https://jss.tabriz.iau.ir/article_525184.html

– صادقی، نرگس؛ اردکانی، سبحان؛ ذاکر حقیقی، کیانوش (۱۳۹۵). ارزیابی عوامل مؤثر بر تأمین امنیت شهری به‌منظور افزایش حضور بانوان در فضاهای عمومی شهری (مطالعه موردی: پارک ساعی تهران). فصلنامه هویت شهر، ۱۰ (۲۷)، صص ۶۵-۷۴. موجود در آدرس:

<https://doi.org/20.1001.1.17359562.1395.10.3.6.5>

– صیاد بیدهندی، لیلا؛ قلی‌پور، یاسر؛ فیضی، سلمان (۱۳۹۶). ارزیابی کیفیت نورپردازی پیاده‌روها و تأثیر آن بر امنیت ادراک‌شده شهروندان (مطالعه موردی: منطقه گردشگری شورابیل). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۵ (۳)، صص ۴۲۵-۴۴۴. موجود در آدرس:

<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2018.215139.554>

- طرح توسعه و عمران (جامع) شهر و حوزه نفوذ یاسوج (۱۳۹۷). وزارت راه و شهرسازی، اداره کل راه و شهرسازی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- عظیمی، آزاده (۱۳۹۶). تأثیر متقابل ساختار فضایی و نظام جریان‌های مؤثر منطقه‌ای در البرز جنوبی. نشریه آمایش سرزمین، ۹ (۲)، صص ۲۷۵-۳۰۱. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22059/jtcp.2017.220659.669632>
- عنابستانی، علی‌اکبر؛ حسینی، معصومه (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی سطح امنیت در پارک‌های شهری از منظر عدالت فضایی، مطالعه موردی: پارک‌های شهری مشهد. نشریه پژوهش‌های جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، ۶ (۲)، صص ۳۰۷-۳۳۰. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2018.206488.468>
- غضنفری، کلثوم؛ سعیدی‌فر، محمد؛ محمدپور، علی (۱۴۰۰). مدیریت سیاسی فضا در عصر هخامنشی و تأثیر آن بر همگرایی و واگرایی اقوام ساکن قلمرو آنان. پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۳ (۲)، صص ۴۵۳-۴۷۳. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22059/jhgr.2020.280468.1007914>
- قلمبردز فولی، مریم؛ نقی‌زاده، محمد (۱۳۹۳). طراحی فضای شهری به‌منظور ارتقاء تعاملات اجتماعی مطالعه موردی: بلوار بین‌محله‌ای. هویت شهری، ۱۷ (۸)، صص ۱۵-۲۴. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.17359/562.1393.8.17.2.5>
- کاغذلو، زهرا؛ لادن مقدم، علیرضا؛ اکبری، سعید (۱۳۹۹). ارزیابی تأثیرات کیفیت منظر شهری در ارتقاء پیاده‌مداری در فضاهای عمومی شهری (مورد مطالعه: شهر رامیان). فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۱ (۴۰)، صص ۹۱-۱۰۶. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.22285/229.1399.11.40.7.4>
- کاملی، محسن؛ عظمتی، حمیدرضا (۱۴۰۰). بررسی میزان ارتباط حس تعلق به مکان و سطح امنیت اجتماعی شهروندان، مطالعه موردی: شهر قم. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۱ (۶۱)، صص ۲۴۱-۲۵۸. موجود در آدرس: <https://doi.org/10.52547/jgs.21.61.241>
- کاوش‌نیا، حامد؛ بندرآباد، علیرضا؛ مدیری، اتوسا (۱۳۹۶). مؤلفه‌ها و شاخص‌های شکل‌گیری مکان به عرصه‌های شهری از منظر نظریه انتقادی، مدیریت شهری، ۱۶ (۴۹)، صص ۱۵۱-۱۷۰. موجود در آدرس: <http://ijurm.imo.org.ir/article-۲۰۹۲-۱-fa.html>

- لطفی، صدیقه؛ آنامرادنژاد، رحیم‌پردی؛ واحدی، حیدر (۱۳۹۴). ارزیابی مؤلفه‌های کالبدی فضاهای عمومی و تأثیر آن در احساس امنیت اجتماعی شهروندان بابلسر. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۴ (۱)، صص ۱۳۱-۱۵۲. موجود در آدرس:
<https://doi.org/20.1001.1.23221453.1394.4.1.9.7>
- لقمانی، حدیث؛ اعتصام، ایرج؛ ذبیحی، حسین (۱۳۹۸). سنجش شاخص‌های کیفیت فضاهای شهری در فیلم‌های ایرانی (نمونه موردی: فیلم در دنیای تو ساعت چند است). فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی، ۸ (۳۰)، صص ۷۷-۹۰. موجود در آدرس:
https://ges.iaun.iau.ir/article_669141.html
- مجیدی‌خامنه، بتول؛ آقایی، پرویز؛ زرغامی، سعید؛ رئیسی، حسین (۱۳۹۹). تحلیل مؤلفه‌های تأثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی سبز (مورد پژوهی: پارک نیاوران، منطقه یک شهرداری تهران). آمایش محیط، شماره ۵۰، صص ۱-۲۰. موجود در آدرس:
https://ebtp.malayer.iau.ir/article_678348.html
- محمدی، جمال؛ خان‌محمدی، الهه (۱۳۹۶). سنجش احساس امنیت در بافت محلات شهری با تأکید بر پارامترهای اجتماعی (مطالعه موردی: منطقه ۷ شهرداری اصفهان). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۵ (۲)، صص ۲۴۵-۲۶۳. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2017.135737.332>
- موحد، علی؛ آهنگری، نوید؛ حسینی، فرشته (۱۳۹۴). بررسی کارکرد فضاهای عمومی شهری و نقش آن در توسعه پایداری اجتماعی مورد مطالعه: شهر بوکان. توسعه محلی، ۷ (۱)، صص ۷۹-۱۰۲. موجود در آدرس:
<https://doi.org/10.22059/jrd.2015.58435>
- مؤیدی، محمد؛ علی‌نژاد، منوچهر؛ نوایی، حسین (۱۳۹۲). بررسی نقش مؤلفه‌های منظرشهری در ارتقاء سطح امنیت در فضاهای عمومی شهر (نمونه مورد مطالعه، محله اوین تهران). مطالعات امنیت اجتماعی، ۴ (۳۵)، صص ۱۵۹-۱۹۱. موجود در آدرس:
http://sss.jrl.police.ir/article_11871.html
- نظم‌فر، حسین؛ علوی، سعیده؛ عشقی، علی (۱۳۹۷). ارزیابی امنیت در فضاهای عمومی شهری (نمونه موردی: پارک‌های شهر تهران). نشریه برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۲۲ (۲)، صص ۱۳۳-۱۶۵. موجود در آدرس:
<https://hsmsp.modares.ac.ir/article-21-15332-fa.html>
- نویدنیا، منیژه (۱۳۸۹). اولویت امنیتی شهروندان در مناطق مختلف شهر تهران. نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۲ (۲)، صص ۸۷-۹۹. موجود در آدرس:
<https://www.sid.ir/paper/177074/fa>

- Hashim, N. H. M., Thani, S. K. S. O., Jamaludin, M. A., & Yatim, N. M. (2016). A perceptual study on the influence of vegetation design towards women's safety in public park. *Procedia-social and behavioral sciences*, 234, 280-288.
DOI:10.1016/j.sbspro.2016.10.244
- Jacobs, J. (1981). *The Death and life of Great American Cities*, New York, NK: vintage book.
http://www.petkovstudio.com/bg/wp-content/uploads/2017/03/The-Death-and-Life-of-Great-American-Cities_Jane-Jacobs-Complete-book.pdf
- Kalms, N., Johnson, G. M., & Matthewson, G. (2020). What does the 'new normal' look like for women's safety in cities?.
<https://research.monash.edu/en/publications/what-does-the-new-normal-look-like-for-womens-safety-in-cities>
- Khalili, A., & Fallah, S. N. (2018). Role of social indicators on vitality parameter to enhance the quality of women's communal life within an urban public space (case: Isfahan's traditional bazaar, Iran). *Frontiers of Architectural Research*, 7(3), 440-454.
DOI: 10.1016/j.foar.2018.06.001
- Machielse, W. (2015). Perceived safety in public spaces: A quantitative investigation of the spatial and social influences on safety perception among young adults in Stockholm.
<https://www.semanticscholar.org/paper/Perceived-safety-in-public-spaces-%3A-A-quantitative-Machielse/6a9bafd76af6a3da8b0d9678681dc098def88b12>
- Sikorska, D., Łaszkiewicz, E., Krauze, K., & Sikorski, P. (2020). The role of informal green spaces in reducing inequalities in urban green space availability to children and seniors. *Environmental science & policy*, 108, 144-154.
<https://doi.org/10.1016/j.envsci.2020.03.007>
- Sun, X., Wang, L., Wang, F., & Soltani, S. (2020). Behaviors of seniors and impact of spatial form in small-scale public spaces in Chinese old city zones. *Cities*, 107, 102894.
DOI:10.1016/j.cities.2020.102894
- Tandogan, O., & Ilhan, B. S. (2016). Fear of crime in public spaces: From the view of women living in cities. *Procedia engineering*, 161, 2011-2018.
<https://doi.org/10.1016/j.proeng.2016.08.795>
- Valera, S., & Guàrdia, J. (2014). Perceived insecurity and fear of crime in a city with low-crime rates. *Journal of environmental psychology*, 38, 195-205.
<https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2014.02.002>
- Wey, W. M., & Huang, J. Y. (2018). Urban sustainable transportation planning strategies for livable City's quality of life. *Habitat International*, 82, 9-27.
DOI:10.1016/j.habitatint.2018.10.002.